

УДК 330.341.1

Андрющенко А. Д.

здобувачка третього рівня вищої освіти кафедри бізнес-економіки та підприємництва, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана, м. Київ, Україна.

ФОРМУВАННЯ ЕКОСИСТЕМИ ДЛЯ МАСШТАБУВАННЯ СТАРТАПІВ У РІЗНИХ КРАЇНАХ

Саме поняття «стартап» не вигадали вчені, воно прийшло із практики. Сталося це у США 1939 року. Одними з перших, хто використав поняття стартап для назви свого невеликого проекту, стали Девід Паккард та Вільям Хьюлетт. Їхній досвід виявився успішним і послужив поштовхом для створення найбільшої компанії Hewlett-Packard (HP) та Кремнієвої долини. Успіх двох друзів-інженерів був настільки заразливим, що можна сказати: вони справили гаражну революцію. Їх приклад наслідували Стів Джобс, Стів Возняк, Томас Перкінс та багато інших успішних IT-підприємців.

Успішна практична діяльність привернула увагу журналістів, і термін «стартап» використовується вперше у статтях у серпні 1976 у журналі Forbes та у вересні 1977 у діловому журналі Business Week. Однак широке поширення поняття стартап набуває лише у 1990-х роках.

Екосистема для масштабування стартапу може бути реалізована у технопарках, індустріальних парках, які можуть стати інкубатором малих інноваційних підприємств. При організації технопарків необхідно приділяти увагу не лише їх кількості, а й ефективності їхньої діяльності. Створення екосистеми для масштабування стартапів відбувається як на рівні держави, так і всередині окремих компаній.

Створенню та розвитку стартапів може сприяти набір певних факторів, що утворюють екосистему [1]. При цьому екосистема може розглядатися як зовнішня, і внутрішня. Елементами зовнішньої екосистеми є університети, наукові організації, державні установи, фінансові організації, великі корпорації, які створюють умови для фінансово-господарської діяльності підприємцям-початківцям. Головним елементом екосистеми буде стартап, який є її ядром. Ефективність екосистеми оцінюватиметься через результативність роботи стартапу. До внутрішньої екосистеми стартапу можна віднести лідера-новатора, який здатний запропонувати ідеї щодо створення нового продукту, а також команду однодумців, готових працювати над проектом, не шкодуючи сил та часу. Особливістю стартапу є відсутність рамок та обмежень у зростанні, тобто масштабованість.

У світовій практиці для об'єднання всіх елементів та створення екосистеми стартапу використовуються технопарки, бізнес-інкубатори, бізнес-акселератори. Технопарки вперше з'являються на початку 1950-х років у США у Стенфордському університеті для підтримки високотехнологічних

компаній, що створюються випускниками університету. Перший бізнес-інкубатор був заснований у США (1959 р.), коли Джозеф Манкусо купив склад при фабриці та організував Batavia Industrial Center. За аналогією з американськими технопарками у 1970-х роках створюються європейські технопарки, але розвиток їх йшов повільнішим темпом [2]. Для стимулювання створення інноваційних компаній стали організовуватись інкубатори, які надавали приміщення для виробництва, а також необхідний набір послуг, що допомагали в пошуку інвесторів та взаємодії з університетами.

До кінця 1990-х років стартапи та бізнес-інкубатори фінансувалися за однаковою моделлю, яка передбачала великі інвестиції в поодинокі технологічні компанії. Але криза доткомів, що вибухнула, продемонструвала неспроможність цієї моделі. На підставі набутого досвіду сформувалася модель бізнес-акселератора. Перший бізнес-акселератор відкривається у 2005 році у Бостоні (США). А перший європейський бізнес-акселератор відкривається у 2007 році у Лондоні (Велика Британія). Прибутковість технологічних стартапів призвела до появи терміну "компанії єдинороги". У 2013 році було виділено групу з 39 компаній- стартапів, ринкова вартість яких була вищою за 1 мільярд доларів, що отримала назву «єдинороги».

Вчені різних країн світу досліджують як позитивний досвід створення екосистеми для масштабування стартапів, і причини невдач стартапів. Позитивний досвід створення екосистеми для масштабування стартапів, накопичений у США, використовувався у Європейському союзі компаніями, урядом. Але створення екосистеми для масштабування стартапів спирається як на зарубіжний досвід, а й власний накопичений досвід організації наукової, освітньої діяльності. Активне зростання інновацій стало наслідком значної підприємницької діяльності у технічній сфері. В даний час для стартапів створено сприятливе середовище, яке підтримується як державою, так і великими приватними підприємствами. Цифрові технології та нові технологічні компанії змінюють світової економіки. Створення та розвиток центрів технічного та технологічного підприємництва також впливає на регіональний розвиток.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Tripathi N. Insights into startup ecosystems through exploration of multivocal literature. 2019. Retrieved November 22, 2023, from <https://www.semanticscholar.org/paper/Insights-into-startup-ecosystems-through-of-Tripathi-Sepp%C3%A4nen/c417af77e11605167a940f82e30879a31fb69842>.
2. Simpson, J. A., & Weiner, E. S. C. The Oxford English Dictionary. 1991.